

ENDRINGER I KULTURRÅDSLOVEN

HØRINGSUTTALELSE

Dato: 16.12.2022

Vi viser til Kultur- og likestillingsdepartementets [høringsbrev](#) av 17. oktober d.å. med forslag til endringer i kulturrådsloven.

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) er arbeidsgiver- og interesseforening for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innenfor musikk og scenekunst. Foreningen representerer en omfattende infrastruktur av forskjelligartede virksomheter. Våre [51 medlemmer](#) består av produserende og programmerende teatre, scener, orkestre, musikkensembler og kor.

NTO har ingen konkrete merknader til selve lovforslaget, og vi er enige i intensjonen om å skille tydeligere mellom armlengdesoppgaver og direktoratsoppgaver.

Vi har likevel noen kommentarer til høringsnotatet, og viser også til innspill fra CREO – forbundet for kunst og kultur og Fagforbundet Teater og Scene som støtter disse kommentarene.

Behov for en ny organisatorisk gjennomgang

I høringsnotatet slås det fast at departementet ikke ser behov for ytterligere utredning av en ny struktur for Kulturrådet.

NTO deler ikke denne vurderingen. De senere årene er det gjort omorganiseringer og skrittvis overført oppgaver til Kulturrådet som samlet innebærer betydelige endringer. Dette omfatter blant annet oppgaver knyttet til kunnskapsproduksjon, tilskuddsforvaltning og utviklings- og koordineringsoppgaver rettet mot musikk- og scenekunstinstitusjonene.

Disse endringene har skjedd *etter* de tidligere utredningene av Kulturrådets organisasjonsform som departementet lener seg på, og de er gjort uten forutgående dialog eller åpne utrednings- og høringsprosesser.

Vi viser til at Arbeiderpartiet og Senterpartiet (sammen med Sosialistisk Venstreparti) i opposisjon selv pekte på behovet for «en gjennomgang av virkemiddelapparatet innen kultursektoren, der både Kulturtanken og Kulturrådets rolle, kompetanse og funksjon må vurderes» (Innst 622 S (2020-2021)).

NTO er også enig i tidligere anmodninger fra de samme partiene om å «*stanse omorganiseringen av Kulturrådet og overflyttinger fra 78-poster på Kulturdepartementets budsjett, sørge for at prosessen gjennomgås på nytt, med grundige konsekvensanalyser og høringsrunder hos relevante instanser, og komme tilbake til Stortinget med eventuelle forslag for godkjenning, på egnet måte*» (Innst. 14 S (2020-2021)).

Videre minner vi om at Arbeiderpartiet sluttet seg til det representantforslaget fra Sosialistisk Venstreparti om en sterk og uavhengig kulturforvaltning ([Dokument 8:251 S \(2020-2021\)](#)), som departementet henviser til i høringsnotatet. Her tas det til orde for åpne og grundige utredningsprosesser, og en opprydding i kulturforvaltningen for å styrke armlengdeprinsippet og sikre en tydeligere rolledeling:

Disse medlemmer [Ap og SV] viser til at det i statsbudsjettet for 2021 ble foreslått en rekke flyttinger og endringer av poster uten at tilskuddsmottakerne det gjaldt, var informert i forkant. Det var heller ikke lagt opp til en debatt om retning og prioriteringer på endringene. [..]

Disse medlemmer mener det har vært behov for en opprydding i kulturforvaltningen i lengre tid. En slik opprydding må gjøres gjennom en åpen og grundig prosess, der ulike løsninger utredes, og der kulturfeltet selv inkluderes. Disse medlemmer mener at det er grunnleggende i en slik prosess å styrke prinsippet om armlengdes avstand i kulturforvaltningen, sikre en tydeligere rollefordeling og sikre åpenhet om politiske prioriteringer og nødvendige direktoratsoppgaver. Disse medlemmer viser til at det er bred enighet om en slik opprydding, både politisk og i kunstfeltet, og mener at denne må forankres i politiske prosesser og at kulturlivet må høres. Særlig mener disse medlemmer at det er avgjørende at Kulturfondet ikke skal miste noe av sin uavhengige stilling hva gjelder kunstfaglige vurderinger. Like viktig er det å sikre de profesjonelle kunstinstitusjonenes faglige uavhengighet ([Innst. 538 S \(2020-2021\)](#)).

Vi vil understreke hvor viktig det er at organiseringen av politikk og forvaltning er gjennomslutning og sikrer klare rolle- og ansvarsdelinger med tydelige skiller mellom politiske og kunst- og kunstfaglige beslutninger, slik at det demmes opp for at politiske interesser på utilbørlig vis styrer kunstneriske vurderinger og beslutninger.

For nærmere utdypning av NTOs begrunnelser for en gjennomgang viser vi til [innspill til representantforslag om utredning av kulturforvaltningen](#).

Lovfesting av armlengdeprinsippet

Med forslagene til endringer i kulturrådsloven rendyrkes denne loven som en lov om armlengdeorganet «Kulturrådet» (gitt den varslede navneendringen). Vi forstår at behovet for lovregulering av «Kulturrådets» virksomhet er knyttet til at forvaltningsorganer kan instrueres av overordnet myndighet, med mindre de i lov er gitt en særlig uavhengig stilling.

Likevel vil vi benytte anledningen til å minne om behovet for å styrke det formelle vernet også av de selvstendige, profesjonelle kunstinstitusjonenes uavhengighet og kunstneriske frihet gjennom en lovfesting av armlengdeprinsippet.

Det har gått fire år siden Stortinget behandlet [Meld. St. 8 \(2018-2019\) Kulturens kraft](#), hvor en lovfesting av armlengdeprinsippet i forbindelse med en revisjon av kulturlova ble fremmet. Dette forslaget støttes også av [ytringsfrihetskommisjonen](#), med henvisning til [NTOs innspill til revisjon av kulturlova](#) for konkret forslag til hvordan en slik bestemmelse kan utformes.

Vennlig hilsen

Norsk teater- og orkesterforening

Marta Færevaaag Hjelle
styreleder

Morten Gjeltén
direktør